

**Навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1-гімназія»
м.Копичинці
Гусятинського району Тернопільської області**

**На XVI Всеукраїнський конкурс
учнівської творчості у номінації
«Історія і державотворення»**

*«Вітчизна – це не хтось і десь,
Я – теж Вітчизна»*

І.Світличний

Майдан – величавий символ єдиної України

Роботу виконав

**учень 5 гімназійного (9) класу
НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. №1-гімназія»
м.Копичинці**

Яворівський Володимир

Керівник:

Лозовська Лідія Мирославівна

2016 рік

Зміст

Тези-анотації.....	3
Вступ. 94 дні Майдану, вони змінили нас і світ	5
1. Причини та передумови Революції Гідності (21 листопада 2013р. – 22 лютого 2014р.).....	8
2. Перших 9 днів Євромайдану.....	9
3. Силовий розгін 30 листопада.....	10
4. Масові протести 1 грудня.....	11
5. Події у період з 2 грудня 2013 р. по 16 січня 2014 р.	11
6. «Диктаторські закони 16 січня».....	13
7. Події 19–27 січня 2014 р.....	14
8. Перші здобутки Євромайдану (28 січня – 17 лютого)	16
9. Пік Революції Гідності 18–20 лютого 2014 р.....	17
10. Повалення режиму Януковича.....	20
Список використаних джерел і літератури.....	23
Додатки.....	24

Тези-анотації

94 дні зими 2013 – 2014 р.р. не можна відпускати в забуття. Їх треба пам'ятати, звертатися до них у найважчі миті, коли здається, що далі нема куди йти.

Євромайдан, Єврореволюція, Революція Гідності – усі ці терміни сьогодні стали невід'ємною складовою в історії побудови української державності. Протягом усього періоду незалежності ми стали свідками того, як наша держава поступово перетворювалася на другорядну країну світу, сателіта Російської Федерації.

Неочікуваною для всіх стала заява: Кабінет Міністрів України вирішив призупинити процес підготування до укладання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, що стало тим каталізатором, який призвів до перших актів протесту.

Епіцентром основних подій таки стала столиця України м. Київ. 21 листопада близько 22:00 на Майдані Незалежності почали збиратися перші учасники мітингу, їх чисельність нараховувала близько 1500 осіб.

Подальші події на Майдані Незалежності набирали більш гострого характеру. Кривавою виявилася ніч на 30 листопада.

Поступово протести перетворилися із проєвропейських на антиурядові і стали значно масштабнішими.

Після кривавого розгону Майдану по всій Україні пройшли численні мітинги. 1 грудня у Києві на акції протесту вийшло близько півмільйона людей. О 12:30 на Майдані Незалежності відбулося Всеукраїнське народне віче.

У четвер 16 січня 2014 р. у Верховній Раді України з порушеннями було прийнято 10 законів, направлених на звуження конституційних прав і свобод громадян. Закони приймалися підняттям рук, без використання системи «Рада» та без обговорення, а їхні тексти стали доступні тільки після того, як депутати за них проголосували.

Хід таких подій, зрозуміло, не влаштовував українське суспільство. Більше сотні громадських організацій оголосили повну мобілізацію на Майдані Незалежності у Києві. Лідери опозиції події 16 січня назвали державним переворотом і закликали до всеукраїнського страйку.

Повсюдно звучали такі гасла, як «Слава Україні – Героям слава», «Слава нації – Смерть ворогам», «Україна понад усе» та дзвінко звучав Гімн України. Елементи національної атрибутики були практично всюди.

Враховуючи загострення ситуації, 28 січня Верховна Рада України скасувала «диктаторські закони 16 січня». Також у цей день пішов у відставку Прем'єр-міністр М. Азаров та його уряд. Це була значна перемога Євромайдану у відстоюванні своїх прав.

На вулицях Грушевського та Кріпосного почалися сутички між протестувальниками і міліцією.

21 лютого 2014 р. лідери опозиції підписали з Віктором Януковичем угоду щодо врегулювання кризи в Україні. Відповідно до угоди протягом 48 годин з моменту її підписання мала б відновити дію Конституція України в редакції 2004 року та сформовано новий коаліційний уряд.

Вранці 20 лютого протестувальники у Києві перейшли у наступ.

Увечері 21 лютого відбувся велелюдний Майдан. На ньому виступили лідери опозиції, які оголосили про укладання угоди із чинним Президентом. Але такі дії Євромайданівці засудили і освистали. Тоді на трибуну сцени піднявся один із сотників самооборони Майдану Володимир Парасюк й заявив, що Майдан не буде терпіти Януковича до виборів в грудні 2014. Сотник проголосив ультиматум, що якщо Янукович не піде у відставку до ранку, то самооборона піде на штурм.

Але боротьба за свою державу ще не завершилась...

Вступ. 94 дні Майдану, вони змінили нас і світ

94 дні зими 2013 – 2014 р.р. не можна відпускати в забуття. Їх треба пам'ятати, звертатися до них у найважчі миті, коли здається, що далі нема куди йти. І пам'ять ця необхідна для кожної людини, щоб змінити себе і змінити цей жорстокий світ. Гідність – почуття, яке має мати місце в житті кожного.

Але... Згадаємо як все починалося.

Щоб не забути ніколи. Адже Майдан показав, що Україна – єдина країна, схід і захід – разом, плече до плеча. Наш Майдан здивував світ... Вчитель і робітник, батько і син, підприємець і лікар, студент і учень... – всі мали одну мету і не побоялися віддати за неї життя.

І не треба нас ділити на західних і східних, україномовних і російськомовних... Майдан повністю стер ці створені системою штучні кордони. Майдан довів нашим ворогам, що Україна – єдина, неподільна, соборна країна.

На сході нашої Батьківщини наш сусід розв'язав жорстоку війну, але і там обломав зуби, бо піднялися знову разом солдати і волонтери, лікарі і добровольці, малі і старші на захист матінки-України. Народ допоміг відновити українську армію, яка зараз здатна захистити його. І там, у так званій, зоні АТО, ми знову плече до плеча і врятуємо Україну.

А Героям, які віддали життя, вічна слава! Слава Україні!

У цьому полягає мета мого дослідження.

Вперше слово «Євромайдан» з'явилося 21 листопада у соціальній мережі. Саме 21 листопада, одразу після того, як уряд Азарова-Януковича оприлюднив рішення щодо призупинення процесу підготовки до підписання угоди про асоціацію України з ЄС, в соціальних мережах почали поширюватися заклики до людей вийти на акції протесту. Зокрема відомий журналіст Мустафа Найєм близько 20.00 розмістив у Facebook повідомлення із закликом вийти на мітинг у Києві. Того ж вечора на майдан Незалежності прийшло близько двох тисяч

осіб. Серед них журналісти, громадські активісти, студенти... Саме тоді, у перший день протесту, народилося гасло «Україна – це Європа!».

У перші дні протестів громадські активісти неохоче пускали політиків до мікрофона. Навіть народилося гасло “Майдан без політиків!”. Але після трагічного побиття студентів, що сталося в ніч з 30 листопада на 1 грудня, громадські активісти зрозуміли, що без підтримки політичних партій ефективно протистояти владі не вдасться. Саме після силового розгону студентів протестні акції набули масового характеру і переросли з проєвропейських на антиурядові, антивладні. На мітинги почали виходити сотні тисяч українців і кожного разу кількість людей на майданах по всій країні зростала.

Основною рушійною силою на Майдані була молодь і студентство. 18-20-річні студенти, за кілька місяців Майдану подорослішали на кілька років. Революція Гідності, без сумніву, змінили країну. Але вона змінила і кожного з нас. Ми навчилися брати на себе бодай маленьку, але відповідальність, навчилися бути небайдужими, неогоїстичними, чим, чесно кажучи, раніше трохи грішили. Кожен у ті буремні зимові дні намагався бути хоч чимось корисний Майдану. Кожен хотів допомагати: одні завзято взялися за волонтерство, і цілими днями та ночами на столичному, чи на місцевому майдані готували канапки та гарячий чай, інші допомагали матеріально — хтось гривнею, хтось і сотнею гривень... Хто чим міг. Головне, не було, ну майже не було, байдужих. Молодь гостро відчула, що це її шанс. Шанс змінити Україну, а відтак і себе, і своє майбутнє. Шанс вибороти право жити у гідній, справедливій країні. Молодь хотіла змінити країну на краще! Мета Революції Гідності — примусити владу працювати заради своїх громадян, заради їхнього кращого майбутнього. А якщо ця влада не хоче чи не може, значить її місце — на звалищі історії. Саме так і сталося!

Студентство , яке було двигуном протестних акцій, змусило змінюватися усе суспільство. Саме молодь розбудила країну, саме вона стала каталізатором Майдану.

Шанс на зміни нам дістався дорогою ціною, ціною «Небесної сотні», тисяч калік і зниклих безвісти, ціною втрати частини території України. Був повалений диктаторський режим, але в Україну прийшла війна. Звичайно, не з нашої вини нині творяться ті жахіття на Донбасі, але саме нам з цим жити і боротися за нашу свободу. А ще дуже важко спостерігати за тими, хто прийшов до влади внаслідок Революції Гідності. Народ повинен бути особливо пильним. Бо не маємо права змарнувати цей шанс на зміни.

І тут кожен повинен почати з себе. Якщо хочемо європейського благополуччя, європейського рівня життя, то маємо жити і працювати як європейці. І щодня пам'ятати про тих, хто віддав своє життя за кращу Україну — за таку Україну, про яку усі ми мріємо...

Там була вся Україна: від Карпат до Луганська, від Чернігова до Чорного моря.

1. Причини та передумови Революції Гідності (21 листопада 2013р. – 22 лютого 2014р.)

Євромайдан, Єврореволюція, Революція Гідності – усі ці терміни сьогодні стали невід’ємною складовою в історії побудови української державності. Україна є досить молодою державою, юридично свою незалежність вона отримала у 1991 р., проте в реаліях це було далеко від бажаного. Протягом усього періоду незалежності ми стали свідками того, як наша держава поступово перетворювалася на другорядну країну світу, сателіта Російської Федерації. Замість реформ та змін, в країні зберігалася законсервованість системи, котра дісталась нам у спадок ще від Радянського Союзу. Тіньова економіка, зростання корупції та хабарництва, безвідповідальність влади та її авторитарний характер, навмисне знищення армії практично зруйнували потенціал країни. Україна перебувала у стані постійної кризи у всіх сферах життя. Помаранчева революція 2004 р. мала стати рушійною силою до змін, люди вірили, що буде усе по-новому. Проте очікування не справдилися, а навпаки, були розбиті. У 2010 р. до влади прийшла «банда олігархів», яка вирішила знищити рештки справжнього українства та й ще за його рахунок нажитись. Диктатор Янукович за час свого правління (2010–2014 рр.) встиг узурпувати конституцію 2004 р. та зосередити у своїх руках усю повноту влади. Колишній співдоповідач Парламентської асамблеї Ради Європи щодо України Ханне Северінсен так прокоментувала формування влади Януковичем у перші два місяці каденції: «Я дуже занепокоєна. Я завжди знала, що в Україні вразлива демократія. Але я навіть не уявляла, що за два місяці, відколи працює новий Президент, він використав їх для того, щоб підібрати під себе уряд, скасувати результати виборів 2007 року, повністю підкорити собі Вищу раду юстиції, Верховний Суд, СБУ і навіть парламент». Все ж українці вірили, якщо Україна стане на шлях європейської інтеграції, то в державі будуть проведені соціально-економічні та політичні реформи. Але сценарій розвивався зовсім по-

іншому. Адміністрація президента В. Януковича та уряд на чолі з М. Азаровим вели активну проросійську зовнішню політику. Важливим етапам в історії незалежної України мав стати Вільнюський саміт східного партнерства 28–29 листопада 2013 р. Але незадовго до цього була зроблена неочікувана для всіх заява: Кабінет Міністрів України вирішив призупинити процес підготування до укладання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Такий хід подій аж ніяк не влаштовував українців, які покладали великі надії на співробітництво України із ЄС, а тому зроблена заява стала тим каталізатором, який призвів до перших актів протесту.

2. Перших 9 днів Євромайдану

Епіцентром основних подій таки стала столиця України м. Київ. 21 листопада близько 22:00 на Майдані Незалежності почали збиратися перші учасники мітингу, їх чисельність нараховувала близько 1500 осіб. Вони пікетували Адміністрацію Президента, а потім, повернувшись на Майдан, вирішили лишитися на ніч. Цього дня суд прийняв рішення заборонити встановлення наметів, кіосків, навісів під час проведення акцій на Майдані Незалежності, вулиці Хрещатик та Європейській площі до 7 січня 2014 року. Також у цей день почалися невеликі протести і в інших областях України. 22 листопада ввечері уже відбувся мітинг, у якому взяло участь близько 3–5 тис. людей. Наступного дня на Майдані Незалежності розпочалася штовханина з міліцією, яка намагалася відтіснити мітингувальників, розширивши площу навколо місця встановлення новорічної ялинки. В цей же час поширилася інформація, що до Києва на антимайдан і провладний мітинг їдуть автобуси із людьми, яким обіцяли грошові виплати. 24 листопада в Києві відбулася велика хода та мітинг на Майдані Незалежності, які зібрали більше ніж 100 тисяч прихильників євроінтеграції. Протести відбулися також у Львові, Луганську та Харкові. Українська діаспора Франції, Німеччини, Швейцарії, Англії та ін. держав теж

вдалася до протестів. Тим часом в столиці України при підтримці Януковича був створений антимайдан, який охороняли загони «Беркуту». Протягом 25–27 листопада в Києві відбулися перші страйки київських студентів. Також мітинги проводились в інших містах України, зокрема у Тернополі та Львові. 28 листопада уже відбувся загальностудентський страйк. Декілька колон студентів з десятків різних вишів Києва об'єдналися у парку Шевченка, після чого рушили на Майдан Незалежності. (Додаток 1).

3. Силевий розгін 30 листопада

Подальші події на Майдані Незалежності набирали більш гострого характеру. Кривавою виявилася ніч на 30 листопада. Тоді начальник ГУМВС України в Києві Валерій Коряк віддав безпосередній наказ про застосування сили у розгоні Євромайдану. О 4 годині ранку, коли на Майдані Незалежності залишалося близько 400 протестувальників, площу оточили озброєні бійці «Беркуту». За допомогою сили, використовуючи вибухові пакети та б'ючи кийками та ногами людей, їм вдалося витіснити мітингувальників із площі. Серед протестувальників було багато поранено. Близько 5 години «Беркут» «зачищав» Хрещатик. Новорічна ялинка, яка стояла на Майдані і через яку буцімто і розігнали майдан, у соціальних мережах була прозваною «кривавою» через силевий розгін мирних людей. 35 людей були госпіталізовані, а 37 заарештовано. Застосування сили проти мирних людей викликало хвилю обурення в українському суспільстві. Ця подія стала переломним моментом у революційних подіях. Поступово протести перетворилися із проєвропейських на антиурядові і стали значно масштабнішими. Вінницька, Житомирська, Закарпатська, Київська, Львівська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Хмельницька, Чернігівська обласні ради, а також міські ради Донецька, Львова, Хмельницького засудили дії міліції проти учасників Євромайдану. Україна – єдина країна. (Додаток 2).

4. Масові протести 1 грудня

Масові протести 1 грудня. Після кривавого розгону Майдану по всій Україні пройшли численні мітинги. 1 грудня у Києві на акції протесту вийшло близько півмільйона людей. О 12:30 на Майдані Незалежності відбулося Всеукраїнське народне віче. В той же час на мітингу були європейські дипломати: віце-президент Європарламенту Яцек Протасевич, колишній глава Європарламенту Єжи Бузек та колишній глава польського уряду, лідер партії «Закон і справедливість» Ярослав Качинський. Групу очолювала Тетяна Чорновол. Того ж дня опозиційні сили створили Штаб національного спротиву (ШНС) – координаційний центр Євромайдану, що був розташований у Будинку профспілок. Головними вимогами штабу стали відставка Кабміну, а також проведення позачергових виборів Президента й уряду. Тим часом на вул.Банковій на двох білих автобусах були завезені «тітушки» у кількості близько 50–60 осіб. Близько 14:20 розпочався штурм біля будівлі Адміністрації Президента – група молодиків закидала працівників міліції бруківкою і фаєрами, робились спроби прорвати ланцюг силовиків за допомогою екскаватора. Приблизно о 16:30 спецпідрозділи перейшли у наступ. За повідомленням Громадського телебачення, під час розгону постраждали кілька журналістів, що висвітлювали події. Затриманих приводили у двір Адміністрації Президента, де над ними чинили знущання та насильство. Ближче до вечора ситуація в столиці України дещо стабілізувалася (Додаток 3).

5. Події у період з 2 грудня 2013 р. по 16 січня 2014 р.

Протягом 2–7 грудня у всій Україні тривали великі проєвропейські та антиурядові мітинги. Протестувальники у Києві остаточно захопили Будинок профспілок та КМДА. Тривали різні акції протесту біля Адміністрації Президента і Генеральної прокуратури. Широкомасштабним виявився мітинг 8

грудня, який увійшов в історію під назвою «Марш мільйонів», оскільки на Майдані Незалежності зібралося близько мільйона громадян України, яким була не байдужа доля їх держави.

Опозиція дала Януковичу 48 годин на виконання вимог Майдану, зокрема відставку уряду та позачергові президентські вибори. Того ж дня в Києві було повалено пам'ятник Леніну. Так, по всій Україні був започаткований "ленінопад" - широкомасштабна хвиля активного протесту проти всього комуністичного, яка передбачала повалення та демонтаж пам'ятників лідеру більшовицької партії (комуністів) В. Леніну. Після завершення офіційної частини заходу мітингувальники рушили на вулиці урядового кварталу, де створили кілька блокпостів та барикад, зокрема на вул. Грушевського, Лютеранській, Круглоуніверситетській та перехресті Шовковичної і Богомольця. Але уже 9 грудня з настанням темряви внутрішні війська та спецпризначенці розпочали атаки на блокпости та барикади Євромайдану в урядовому кварталі. До 4 години ранку 10 грудня спецпризначенці практично знищили всі барикади в урядовому кварталі. Тоді у сутичках постраждали близько 10 мітингувальників. В ніч на 11 грудня силовики здійснили спробу штурму Євромайдану. Наступ було розпочато о 1 годині ночі з боку вулиць Інститутської та Європейської площі, після 3-ї ночі здійснювалися також спроби штурму КМДА. Але завдяки дзвонам Михайлівського Золотоверхого собору, закликам Руслани Лижичко, Святослава Вакарчука зі сцени Майдану до киян прийти на допомогу, а також трансляції подій через інтернет, тисячі киян вийшли на допомогу протестувальникам, завдяки чому до 9 ранку ситуація стабілізувалася, а силовики покинули Хрещатик.

12 грудня опозиція закликала людей прийти на народне віче 15 грудня. «Звертаємось до всіх українців приїхати в неділю на 12 годину на наше народне віче», - закликав А. Яценюк. Також, він нагадав, що на 17 грудня запланований візит президента Януковича до Москви: «Основне питання порядку денного

народного віче, яке ми називаємо «День Гідності» – не дати можливості Януковичу підписати угоду про вступ України в Митний союз».

У неділю, 22 грудня, на Майдані Незалежності в Києві відбулося четверте за рахунком народне віче. За різними даними, на Євромайдані було до 100 тисяч людей. На ньому було ухвалено резолюцію про створення загальнонаціональної організації Всеукраїнське об'єднання «Майдан» з метою поглиблення, розширення та подальшої координації діяльності Євромайдану. Новий рік у Києві на Майдані Незалежності зустрічали сотні тисяч українців. За деякими даними, на площі було близько півмільйона людей. Сходитися люди почали звечора і до півночі весь Майдан був забитий вщерть. Українців розважали виступами різних виконавців, драйвом та жартами. Усіма присутніми було виконано Гімн України, таким чином було встановлено рекорд Гінеса. Загалом до 16 січня події в столиці та в інших областях України були досить спокійними, оскільки гострих сутичок не було. Але мітингувальники продовжували акції протесту, а наметове містечко у Києві тільки розросталось (Додаток 4). Там була вся Україна: від Карпат до Луганська, від Ченігова до Чорного моря.

6. «Диктаторські закони 16 січня»

У четвер 16 січня 2014 р. у Верховній Раді України з порушеннями було прийнято 10 законів, направлених на звуження конституційних прав і свобод громадян. Закони приймалися підняттям рук, без використання системи «Рада» та без обговорення, а їхні тексти стали доступні тільки після того, як депутати за них проголосували. Ці законодавчі акти обмежували права громадян, надавали органам державної влади більшу свободу дій у сфері покарання учасників акцій протесту. Прийняття законів стало реакцією влади на масові протести громадян. У Партії регіонів наголошували на легітимності ухвалених рішень і їхньому сприятливому впливі на ситуацію в Україні. Проте такі дії чинної влади обурили не тільки українське суспільство, але і викликали

стурбованість у країнах Європи та США, оскільки вони обмежували громадянські права людей, задекларовані у Конституції.

За своїм змістом Закони 16 січня були диктаторськими і фактично повністю обмежували громадянські права українського народу. Що у свою чергу означало зневажання демократичних основ, закладених в Конституції України.

7. Події 19–27 січня 2014 р.

Хід таких подій, зрозуміло, не влаштовував українське суспільство. Більше сотні громадських організацій оголосили повну мобілізацію на Майдані Незалежності у Києві. Лідери опозиції події 16 січня назвали державним переворотом і закликали до всеукраїнського страйку. У заяві Міжнародного фонду «Відродження» йдеться, що у стінах Верховної Ради «відбулась безпрецедентна за своєю зухвалістю атака на базові права людини та громадські свободи, що ставить під сумнів демократичну природу Української держави та відкриває шлях до масових репресій проти її громадян». 19 січня 2014 р. у Києві на народному вічі зібралось кілька десятків тисяч мітингувальників, що висловили своє обурення ухваленням «законів про диктатуру». Поступово мирна акція переросла в жорстке протистояння майданівців з міліцією та внутрішніми військами. За ініціативою лідерів Автомайдану, зокрема Сергія Коби, що зробив заклик зі сцени Євромайдану на народному вічі, було розпочато ходу на підготовку безстрокового пікету ВР з подальшою вимогою до депутатів переголосувати закон Колесніченка-Олійника.

Спецпризначенці застосувала спецзасоби і водомет, який чинне законодавство забороняє застосовувати при температурі атмосферного повітря нижче 0 °С, відтак його було застосовано незаконно. Загалом до вечора було поранено близько 100 мітингувальників. Сутички тривали наступного дня. В

ніч з 20 на 21 січня продовжувались зіткнення, в результаті яких мітингувальники були дещо відтіснені від барикад, але на ранок їм вдалось повернути втрачене. Силове протистояння було призупинене 4-ма священиками, які стали між протестувальниками та спецпідрозділами. Кривавим для України виявився День Соборності 22 січня. (Додаток 5).

Близько 8 ранку 22 січня «Беркут» пішов у наступ на вулиці Грушевського, почав розбирати барикаду й затримувати людей. О пів на дев'яту протестувальники перейшли в контратаку і повернулись на попередні позиції, а силовики відступили за лінію спалених автобусів. Внаслідок атаки спецпризначенців близько 200 протестувальників було поранено. За повідомленням та «Української правди» 22 січня, «один з керівників медичної служби Євромайдану підтвердив загибель учасника сутичок на вулиці Грушевського. Молодий хлопець отримав чотири вогнепальних поранення: одне з яких було в шию, а інше – в голову. Цією особою виявився палкий патріот України і охоронець Євромайдану – Сергій Нігоян, 20-річний вірменин з Дніпропетровської області. Того ж дня було застрелено ще одну людину, білоруського активіста Михайла Жизневського. Згодом лікарі виявили в тілі одного із загиблих кулю від снайперської гвинтівки Драгунова калібру 7,62 мм, у іншого – пістолетну кулю калібром 9 мм.

Цього ж дня у лісосмузі в Бориспільському районі Київської області було знайдено тіло Юрія Вербицького, що був викрадений з Олександрівської лікарні. Отримали поранення й померли наступного тижня в лікарнях Роман Сенік та Олександр Бадера. Після обіду спецпідрозділи були контратаковані майданівцями і відійшли на попередні позиції, на яких також з'явився бронетранспортер. Ситуація в країні значно загострилася і набрала радикального характеру. З 22 січня до 27 січня було захоплено 10 адміністрацій. Це всі західні ОДА, крім Закарпатської, та Чернігівська з Полтавською. На півдні захоплення не відбулися. Черкаську ОДА міліція відбила і почала зачистку серед населення. Тоді було схоплено і ув'язнено

близько 56 чоловік. У всіх областях, окрім Донецької і Криму, пройшли мітинги на підтримку Євромайдану. В ніч з 25 на 26 січня 2014 р. мітингувальникам вдалося захопити Український дім, який, за інформацією, спецпризначенці могли використати для атаки людей. Крім того, євромайданівці зайняли будівлю Міністерства енергетики та вугільної промисловості на вулиці Хрещатик та будівлю Міністерства юстиції на Городецького. Слід відзначити, що майже у всій країні були організовані центри та пункти допомоги Євромайдану. Люди допомагали, чим могли: приносили гроші, хтось одяг, харчі, медикаменти тощо. Як ніколи, український народ був на хвилі всезагального патріотичного піднесення. Повсюдно звучали такі гасла, як «Слава Україні – Героям слава», «Слава нації – Смерть ворогам», «Україна понад усе» та дзвінко звучав Гімн України. Елементи національної атрибутики були практично всюди (Додаток 6).

8. Перші здобутки Євромайдану (28 січня – 17 лютого)

Враховуючи загострення ситуації, 28 січня Верховна Рада України скасувала «диктаторські закони 16 січня». Також у цей день пішов у відставку Прем'єр-міністр М. Азаров та його уряд. Це була значна перемога Євромайдану у відстоюванні своїх прав, але протестувальники не збиралися розходитись, вони вирішили стояти до кінця. 29 січня Верховна Рада ухвалила законопроект, поданий нардепом від фракції Партії регіонів Юрієм Мірошніченком щодо амністії учасників акцій протесту. Відповідно до нього мітингувальники мають звільнити адміністративні будівлі в Україні протягом 15 днів. Також йдеться про звільнення автошляхів. У свою чергу учасники протестів звільняються від кримінального переслідування. При цьому амністія не поширюється на осіб, що вчинили тяжкі злочини, наприклад, побиття журналістів та викрадення людей. Ні опозиція, ні мітингувальники не збиралися виконувати законопроект про амністію, зокрема, про це повідомив комендант Майдану Андрій Парубій. А

вже наступного дня лідери опозиційних фракцій Арсеній Яценюк, Віталій Кличко і Олег Тягнибок опублікували спільну заяву, в якій звинуватили В. Януковича та Партію регіонів у порушенні конституційних норм щодо прийняття відповідного законопроекту. Основним питанням була конституційна реформа. Активісти Майдану і опозиція вимагали повернення до основ Конституції 2004 р. та обмеження повноважень Президента. 9 лютого відбулося ювілейне 10 народне віче. На ньому Арсеній Яценюк наголосив: «В Україні повинен сформуватись уряд Майдану, який буде урядом проти Януковича, за нову європейську Україну, де кожен українець відчує – ми таки перемогли і йдемо вперед в цих надскладних умовах».

9. Пік Революції Гідності 18–20 лютого 2014 р.

Ще 16 лютого на народному вічі було ухвалено рішення про «мирний наступ» у вівторок 18 лютого до Верховної Ради із метою заставити політиків прийняти зміни до Конституції і врегулювати кризову ситуацію. 17 лютого було оприлюднено заяви Правого сектору та Всеукраїнського об'єднання «Майдан» про «загальну мобілізацію» у зв'язку з «мирним наступом». Уже зранку 18 лютого євромайданівці розпочали ходу до Верховної Ради, де депутати повинні були прийняти зміни до Конституції України щодо обмежень повноважень Президента. У той час до урядового кварталу було стягнуто великі сили міліції, БТР і два водомети. Але за вказівкою голови Верховної ради В. Рибаченка канцелярія ВРУ відмовлялася реєструвати цей документ, не згоджуючись на жодні компроміси. До кінця робочого дня сесійне засідання так і не почалося. На вулиці Грушевського та Кріпосного почалися сутички між протестувальниками і міліцією. На вулиці Шовковничній проти демонстрантів бійці спецпідрозділу «Беркут» застосували спецзасоби: світлошумові гранати та помпові рушниці. Також силовики піднялись на дах будинку по вул. Інституцькій 17/5 і звідти кидали шумові гранати та стріляли з рушниць. З боку учасників «Мирного наступу» у сторону правоохоронців летить каміння та

петарди, крім того, протестувальники підпалили дві вантажівки КАМАЗ, що блокували проїжджу частину. Сутички між силовиками та євромайданівцями відбулися також у Маріїнському парку з боку станції метро «Арсенальна». Тим часом на вулиці Липській мітингувальники спалили офіс Партії регіонів. Близько 13 години «Беркут» почав відтісняти мітингувальників по вулиці Інститутській у бік Майдану Незалежності. У свою чергу мітингарі розпочали спорудження барикад на перехресті вулиць Інститутської і Банкової з бруківки та у Маріїнському парку з підручних матеріалів. Близько 16 години міліція відтіснила протестувальників до Жовтневого палацу поблизу майдану Незалежності, де розпочали атаку проти учасників акції протесту. Близько 16 години «беркутівці» захопили барикади на вулиці Грушевського та взялися за руйнування барикад на Хрещатику. Фактично усі барикади перед Майданом було знищено, але в останню мить за наказом керівників силовики зупинилися, очікуючи падіння барикади на Хрещатику зі сторони Європейської площі. Цим скористались активісти оборони Майдану, їм вдалося побудувати «останню» барикаду по вулиці Інститутській в межах Майдану, використовуючи дерев'яні піддони, які діставали з під палаток. Міністерство внутрішніх справ спільно з Службою безпеки України оприлюднили заяву, у якій відомствами висувалася вимога до мітингарів: до 18 години припинити протистояння, інакше силовики обіцяли «навести порядок всіма засобами, передбаченими законом». Крім того, у міліції повідомили про проведення антитерористичної операції на Майдані Незалежності. О 18 почався штурм внутрішніми військами барикади зі сторони Європейської площі з використанням БТР, у якому перебував екіпаж «Беркута». Близько 19 години у ході антитерористичної операції з усіх боків на Майдан Незалежності розпочався наступ силовиків. Демонстрантів на Майдані перебувало близько 20 тисяч. Сутички вечора 18 лютого на майдані Незалежності відбувалися як з боку вулиці Інститутської, так і з боку Європейської площі. Запеклі бої тривали усю ніч. Близько півночі відбувся

підпал Будинку профспілок, в якому перебувало багато людей. Крім того, на Майдані було повністю виключено світло, що значно ускладнило становище. Фактично внутрішні війська та «беркутівці» знищили усі барикади, єдиним бар'єром між обома сторонами був сильний вогонь, який Євромайданівці підтримували усіма підручними засобами (Додаток 7).

Штурм припинився тільки під ранок, коли у силовиків закінчились гранати і набої. Злам ситуації на користь протестувальників відбувся близько 6 ранку 19 лютого, коли на допомогу оборонцям Майдану крізь блокаду силовиків прорвався автобус львів'ян. Вони з палицями і щитами кинулись у наступ на солдат внутрішніх військ, які згодом почали відступ. Протестувальникам вдалось повністю відновити контроль над Майданом Незалежності. Під час цих подій силовиками з вогнепальної зброї було вбито більше 20 осіб. Переговори лідерів опозиції з В. Януковичем, що тривали до 2-ї години ночі 19 лютого, пройшли безуспішно – В. Янукович вимагав від протестувальників покинути територію Майдану. Близько 13-ї години СБУ оголосила про приведення у готовність суб'єкти боротьби з тероризмом на території держави. Готуючись до залучення армії в конфлікт, Янукович звільнив 19 лютого генерал-полковника Володимира Заману з посади начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних сил України і призначив на цю посаду Юрія Ільїна, який до того обіймав посаду командувача Військово-морських сил Збройних сил України. Дії влади викликали масовий протестний рух у всій Україні. В Тернополі, Львові, Івано-Франківську відбулися штурми будівель МВС, прокуратури та адміністрацій. Фактично міліція та інші силові структури були позбавленні своїх повноважень. Усюди організовувалась народна самооборона (Фото 8-9).

Вранці 20 лютого протестувальники у Києві перейшли у наступ. Їм вдалося зайняти приміщення міністерства Агрополітики і відтіснили «Беркут» від монументу Незалежності, звільнили Жовтневий палац та Український дім. В той же час на дахах готелів «Козацького» та готелю «Україна» розташувались

снайпери, що відкрили прицільний вогонь по протестувальниках на ураження. До 14-ї години число загиблих досягло 35 осіб, а о 17-й повідомлялося про 60 загиблих. Становище у столиці країни було вкрай важким. Близько 17-ї години народні депутати почали збиратися у Верховній Раді для обговорення ситуації у центрі Києва. О 22:17 Верховна Рада прийняла постанову «Про засудження застосування насильства, яке призвело до загибелі мирних громадян України». Цей правовий акт визнав, що дії силових структур були незаконними і постановив «Кабінету Міністрів України, Службі безпеки України, Міністерству внутрішніх справ України, Міністерству оборони України та підпорядкованим їм військовим та воєнізованим формуванням негайно припинити та не допускати надалі застосування сили. Заборонити використання будь-яких видів зброї та спеціальних засобів проти учасників акцій протесту».

10. Повалення режиму Януковича

21 лютого 2014 р. лідери опозиції підписали з Віктором Януковичем угоду щодо врегулювання кризи в Україні. Відповідно до угоди протягом 48 годин з моменту її підписання мала б відновити дію Конституція України в редакції 2004 року та сформовано новий коаліційний уряд; до вересня 2014 року треба було провести конституційну реформу; до грудня 2014 року – провести позачергові президентські вибори; також треба прийняти нове виборче законодавство та обрати новий склад ЦВК; провести розслідування випадків насильства під наглядом Ради Європи; також влада та опозиція відмовилися від силових дій. Угоду було засвідчено главами МЗС Польщі та Німеччини, представником МЗС Франції, представник від Росії відмовився підписати. Того ж дня Верховна Рада («за» - 386 депутатів) проголосувала Постанову про відновлення легітимного Конституційного ладу (в редакції від 2004 р.), це означало, що тепер буде сформовано новий уряд незалежно від Президента. Увечері 21 лютого відбувся велелюдний Майдан. На ньому

виступили лідери опозиції, які оголосили про укладання угоди із чинним Президентом. Але такі дії Євромайданівці засудили і освистали. Тоді на трибуну сцени піднявся один із сотників самооборони Майдану Володимир Парасюк й заявив, що Майдан не буде терпіти Януковича до виборів в грудні 2014. Сотник проголосив ультиматум, що якщо Янукович не піде у відставку до ранку, то самооборона піде на штурм. Євромайдан палко із захватом підтримав сотника. У ніч з 21 на 22 лютого Янукович, наляканий можливістю потрапити під народний суд, залишив Адміністрацію Президента та втік у Харків. 22 лютого о 17 годині 11 хвилин Верховна Рада України 328-ма голосами народних депутатів підтримала Постанову про усунення Віктора Януковича з посади Президента України, аргументуючи таке рішення самоусуненням Януковича від виконання своїх обов'язків, та призначила позачергові вибори Президента України на 25 травня 2014 р. Отже, основна мета Євромайдану була досягнута.

Таким чином, події 21 листопада 2013 р. – 22 лютого 2014 р. стали етапом прояву українцями неабиякої сили, мужності, Гідності, віри та міцності духу. Вони показали усьому світу, що вищою метою для українського народу є збереження людських цінностей та основ демократії. А будь-яке зазіхання на них зі сторони ворогів зазнає невдачі і буде покаране. Проте за відстоювання цих ідей довелося заплатити дорогою ціною – кров'ю «Небесної Сотні» – патріотів, які поклали своє життя на вівтар для захисту рідної Батьківщини. В цих трагічних подіях смерть кожної людини - це не просто втрата однієї сім'ї, а біль усього народу. Революція Гідності показала, що в країні настав час для реформ та кардинальних змін.

Але боротьба за свою державу ще не завершилась. Наступним випробовуванням для України стала анексія Криму Російською Федерацією та війна на Сході України, де вже не сотня, а тисячі українських патріотів віддали своє життя за Матінку-Україну.

Чим частіше ми будемо собі нагадувати про ті події, їхні причини та наслідки, тим більше шансів уникнути в майбутньому повторення таких трагічних подій.

Кожен з нас тим чи іншим чином мав стосунок до тих подій.

У моєму рідному містечку Копичинці Гусятинського району, Тернопільської області Майдан також збирався 94 дні, а жителі нашого міста були активними учасниками Революції Гідності у Києві (Додаток 10).

Список використаних джерел і літератури

1. 94 дні. Євромайдан очима ТСН. Автор ідеї Т.Пушнова, Київ: «Основа», 2014
2. Богдан Савка. З Богом та церквою на шляху до національного відродження. – Тернопіль: Джура, 2016
3. Тарас Прохасько, Іван Ципердюк, Юрій Андрухович, Сергій Жадан, Юрій Винничук. Євромайдан. Хроніка відчуттів. – Київ, Дискурсус, 2014
4. <http://visnyk.lutsk.ua/news/ukraine/boritesya-poborete/>

Додатки

Додаток 2: УНІАН. *Силовий розгін 30 листопада*

Додаток 1: Efrem Lukatsky/AP. *Перше зіткнення протестуючих з беркутом. 24 листопада 2013 р.*

Додаток 3: С. Клименко.

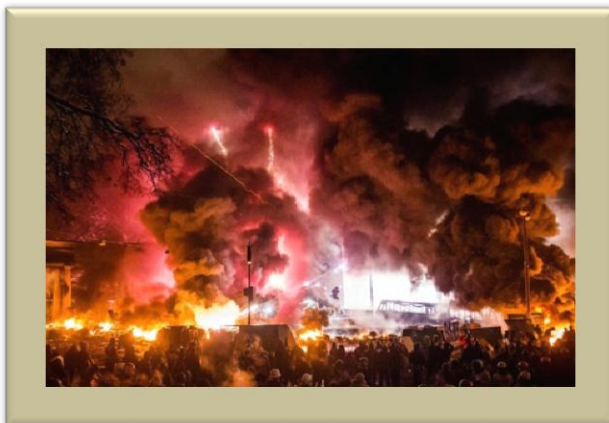
Майдан Незалежності, Народне віче. 1 грудня 2013 р.

Додаток 4: Reuters. *Новий рік на Майдані Незалежності.*

Додаток 5: Ілья Varlamov. *Вул. Грушевського. 22 січня.*

Додаток 6: Сергій Клименко. Вулиця Інститутська. Оголошення на барикаді: "Змінюємо країну. Перепрошуємо за незручності". 24 січня 2014 р.

Додаток 7: Mstyslav Chernov. Протистояння на Майдані Незалежності. 19 лютого.

Додаток 8: із сайту rian.com.ua. Палаючий Будинок профспілок. 19 лютого.

Додаток 9: Efrem Lukatsky/AP. Головна площа. 20 лютого.

Додаток 10: «Євромайдан Копичинці». 23 грудня 2013 року.

